

4. Могилевская Т.С. Коррекция двигательной сферы дошкольников с синдромом дефицита внимания и гиперактивностью: автореф. дис. на соискания учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.03 «Коррекционная педагогика (олигофренопедагогика)» / Т.Е. Могилевская. – Екатеринбург, 2009. – 21 с.
5. Поліщук Ю.Б. Дослідження особливостей гіперактивних дітей молодшого шкільного віку / Ю.Б. Поліщук // Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету : збірник наукових праць звітно-наукової конференції викладачів університету за 2012 рік, 9-10 лютого 2013 року / укл. Г. І. Волинка, О. В. Уваркіна, О. П. Ємельянова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – С. 190-192.
6. Прокопів Л. Комплексний підхід у вихованні і навчанні гіперактивних дошкільників / Людмила Прокопів // Психологія особистості. – 2013. – № 1(4). – С. 149-156.
7. Ротенберг Н.С. Технология использования средств физической культуры для коррекции и оптимизации поведения гиперактивности детей / Н.С. Ротенберг // Научно-теоретический журнал «Ученые записки». – М., 2010. – № 7 (65) – С. 70-75.
8. Шевченко Ю. С. Игровая психология детей с гиперактивным поведением / Ю.С. Шевченко, М.Ю. Ю.С. Шевченко // Школа здоровья. – 1997. – Т. IV, № 2. – С. 82-85.
9. Юрчук О.І. Оптимізація рухового режиму дітей дошкільного віку, як необхідна умова здоров'язберігаючих технологій / О.І. Юрчук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2012. – Вип. 5 (48). – С. 38-44.
10. Atten J. Exercise: Applications to Childhood ADHD / J. Atten // Journal of Attention Disorders. – 2016. – September, vol. 20. – P. 754-762.
11. Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: Parents Medication Guide [Електроннийресурс]. – Режимдоступу: http://www.parentsmedguide.org/parentguide_english.pdf
12. Barkly R.A. Hyperactive children: A handbook for diagnosis and treatment / R.A. Barkly. – New York, London, 1987. – 84 p.
13. Dobie C. Donald WB. Diagnosis and Management of Attention Deficit Hyperactivity Disorder in Primary Care for School-Age Children and Adolescents / Dobie C., Donald WB., Hanson M. and others. – Institute for Clinical Systems Improvement, 2012. – 80 p.
14. Global Recommendations on Physical Activity for Health, 2010 [Електроннийресурс]. – Режимдоступу: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44399/1/9789241599979_eng.pdf
15. Karen R. Stern. A Treatment Study of Children With Attention Deficit Hyperactivity Disorder / Karen R. Stern // OJJD Fact Sheet. – 2001. – May, № 20. – P. 23-24.
16. Mark L. Wolraich. Attention-Deficit Hyperactivity Disorder / Mark L. Wolraich // "Infants & Young Children". – 1999. – Vol. 19, № 2. – P. 86-93.
17. Miles L. Physical activity and health / L. Miles // Nutrition Bulletin, 32. – 2007. – P. 314-363.
18. Roger L. Mackett, Paskins J. Children's Physical Activity: The Contribution of Playing and Walking / Roger L. Mackett, Paskins J. // Children & society. – 2008. – Vol. 22. – P. 345-357.

УДК 796.032:37 – 057.874

Сапрун Станіслав Теодозійович
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ ЗУЧНЯМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ ЗАСОБАМИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВИТИ

Мета нашого дослідження полягала в удосконаленні позашкільної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл завдяки засобам олімпійської освіти.

Експериментальне дослідження полягало у вивченні позашкільної діяльності Тернопільського міського центру фізичного оздоровлення населення та їх співпраці з іншими організаціями (бібліотеки, дошкільні навчальні заклади, загальноосвітні навчальні заклади, спонсори, спортивно-танцювальні центри, федерації тощо) з метою популяризації олімпійських ідей та принципів зучанням дошкільного та шкільного віку, студентами та дорослим населенням. Загальна кількість заходів, що проводилися у 2014 році склала 108, кількість задіяних учасників – 3389, а у 2015 році складала 159, загальна кількість учасників – 5977.

За результатами експериментального дослідження було визначено ключові засоби олімпійської освіти (майстер-класи, пізнавально-профілактичні, спортивні та масові заходи), що активно сприяли удосконаленню позашкільної діяльності школярів загальноосвітніх шкіл. Використання ідейних принципів системи олімпійської освіти для проведення окремих заходів можуть рекомендуватися вчителям фізичної культури у школі, вчителям інших предметів, іншим позашкільним організаціям, дитячо-юнацьким спортивним школам, приватним оздоровчим клубам тощо для активно популяризації та впровадження серед учнів різного віку.

Ключові слова: олімпійська освіта, олімпізм, позашкільна діяльність, учні загальноосвітніх шкіл.

Сапрун Станіслав Теодозієвич. Совершенствование внеклассной работе с учащимся общеобразовательных школ средствами олимпийского образования.

Цель нашего исследования заключалась в совершенствовании внешкольной работы с учащимися общеобразовательных школ благодаря средствам олимпийского образования. Экспериментальное исследование состояло в изучении внешкольной деятельности Тернопольского городского центра физического здоровья населения и их сотрудничества с другими организациями (библиотеки, дошкольные учебные заведения, общеобразовательные учебные заведения, спонсоры, спортивно-танцевальные центры, федерации и т.д.) с целью популяризации олимпийских идей и принципов с учениками дошкольного и школьного возраста, студентами и взрослым населением. Общее количество мероприятий, проводившихся в 2014 году составила 108, количество задействованных участников - 3389, а в 2015 году составляла 159, общее количество участников - 5977.

По результатам экспериментального исследования были определены ключевые средства олимпийского образования (мастер-классы, познавательно-профилактические, спортивные и массовые мероприятия), активно способствовали совершенствованию внешкольной деятельности школьников общеобразовательных школ. Использование идейных принципов системы олимпийского образования для проведения отдельных мероприятий могут рекомендоваться учителям физической культуры в школе, учителям других предметов, другим внешкольным организациям, детско-юношеским спортивным школам, частным оздоровительным клубам и т.д. для активной популяризации и внедрения среди учеников всех возрастов.

Ключевые слова: олимпийское образование, олимпизм, внешкольная деятельность, учащиеся общеобразовательных школ.

SaprunStanislavTeodoziyovych. The improvement of extracurricular work with the pupils of secondary schools by means of Olympic education.

The importance of the problem described in this article is that in the conditions of increased attention on the part of modern society to the issues of Olympism and Olympic knowledge, there was the need to find ways to implement the ideas of society humanization. The aim of our study is to improve extracurricular activities with students of secondary schools through means of Olympic education. The research was based on the study of extracurricular activities of the Ternopol municipal center for physical health and its cooperation with other organizations (libraries, pre-schools, secondary schools, sponsors, sports and dance centers, federations, etc.) to promote Olympic ideas and principles among student of preschool and school-age and adults. The total number of activities carried out in 2014 was 108, the number of participants involved - 3389, and in 2015 the number of activities was 159, with the total number of participants – 5977 correspondingly.

The results of experimental research helped to identify the key means of Olympic education (workshops, informative and preventive, sports and mass events), which actively promoted the improvement of extracurricular activities of pupils in secondary schools. The use of the ideological principles of the Olympic education for certain measures can be recommended to teachers of physical training at school, teachers of other subjects and other extracurricular organizations, youth sports schools, private health clubs and more actively to the promotion and implementation among students of all ages. Olympic upbringing, as a pedagogical activity can successfully solve social and pedagogical tasks, which unite sport with art and education, thereby giving youth access to humanistic ideals.

Key words: Olympic education, Olympism, extracurricular activities, pupils of secondary schools.

Постановка проблеми. Динамізм, притаманний сучасній цивілізації, підвищення соціальної мобільності та ролі особистості вимагають нових підходів до розробки методології освіти, сучасних технологій виховання і навчання, формування освітнього простору як гарантарозвитку особистості. В педагогічній науці формується нова парадигма освіти й виховання, спрямована на створення соціально-педагогічних і психологічних умов, сприятливих для інтенсивного самоствердження, самовдосконалення особистості [1, 3, 4, 7].

Бачення гармонійного розвитку особистості знайшло своє відображення у визначенні олімпізму, який є життєвою філософією, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. [1, 8]. Інтеграція олімпійської освіти поза шкільну діяльність школярів дозволяє залучити більшу кількість школярів до гуманістичних ідеалів та цінностей олімпізму, фізкультурно-спортивної діяльності і здорового способу життя, як наслідок, сприяє вихованню гармонійно розвинутої дитини, вирішуючи завдання, що стоять сьогодні перед українською освітою [2, 4-6, 9].

Незважаючи на те, що останнім часом в усьому світі розробляються та упроваджуються програми з олімпійської освіти, вивчаються різні аспекти її впливу на формування підрастаючого покоління, залишається невивченим належним чином роль олімпійської освіти у реалізації позашкільної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл України [1, 3, 7-10].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загальні концептуальні положення щодо змісту і форм позашкільної освіти, її організації і стратегії розвитку реалізуються завдяки Національній доктрині розвитку освіти, Концепції позашкільної освіти та виховання, Державної національної програми "Освіта" (Україна XXI століття), Програми розвитку позашкільних навчальних закладів та інших нормативних документів [2-4].

Теоретичні основи позашкільної освіти закладені в педагогічних працях В. П. Вахтерова, Г. М. Ващенко, А. С. Макаренка, Є. М. Мединського, Н. К. Крупської, І. І. Огієнка, М. І. Пирогова, С. Ф. Русової, С. О. Сірополка, В. О. Сухомлинського, В. І. Чарнолуцького, С. Т. Шацького та ін. [1, 4, 5]. Окремі питання сучасних методологічних засад позашкільної освіти та виховання, позашкільної роботи представлені в працях українських учених: І. Д. Беха, В. В. Борисова, В. В. Вербицького, А. Й. Капської, Б. С. Кобзаря, В. М. Мадзігона, Г. П. Пустовіта, Ю. Д. Руденка, А. Й. Сиротенка, О. В. Сухомлинської, Т. І. Сущенко та ін. [1, 5].

Теоретичний аналіз термінів "позашкільна освіта", "позашкільні навчальні заклади" показав, що на даний час у

світовій освітній практиці широко використовуються такі поняття, як: “неформальна освіта” (англ. – non-formal education), “заклади позашкільного виховання” (польськ. – placówki wychowania pozaszkolnego), “додатоква освіта” (рус. – дополнительное образование), центри вільного часу (словацьк. – centrum voľného času) тощо. У Міжнародному стандарті класифікації освіти (МСКО) (англ. – The International Standard Classification of Education (ISCED), розробленого ЮНЕСКО, представлено термін “неформальна освіта” [1, 3, 7].

Виходячи із змісту і спрямованості позашкільної освіти, досліджено модель сучасної системи її організаційного забезпечення. Встановлено, що її основою є організаційні компоненти, де першою складовою є нормативно-правовий, що передбачає наявність необхідної нормативної бази. Аналіз показує, що вона нині в Україні включає понад 70 документів, які є основою забезпечення функціонування і розвитку системи позашкільної освіти, позашкільних навчальних закладів [2, 4, 5].

Мета дослідження полягала в удосконаленні позашкільної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл завдяки засобам олімпійської освіти.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, педагогічний експеримент. В рамках констатувального експерименту було проаналізовано проведення Тернопільським міським центром фізичного здоров'я населення майстер-класів, вікторин, пізнавально-профілактичних, спортивних, масових заходів із залученням до їх проведення бібліотек, дошкільних навчальних, загальноосвітніх шкіл, співorganizаторів, спортивних організацій та федерацій. Загальна кількість заходів, що проводилися у 2014 році склала 108, кількість задіяних учасників – 3389, а у 2015 році складала 159, а загальна кількість учасників – 5977.

Результати дослідження та їх обговорення. В рамках експерименту було проаналізовано проведення низки позашкільних заходів, що здійснювалося під керівництвом Тернопільського міського центру фізичного здоров'я населення. Ключовими засобами для проведення майстер-класів («Олімпійський путівник», «Історія Олімпійського руху») були саме ідеї олімпійської освіти. Пізнавально-профілактичні заходи були спрямовані на формування та виховання підростаючого покоління з урахуванням основ здорового способу життя, що є також одним із ключових аспектів олімпійської освіти. Спортивні заходи проводилися з особливим розмахом та актуальні проблеми олімпійської освіти були деталізовані завдяки проведенню окремих заходів, а саме: «Do like Olympions», «Дворові Олімпійські ігри», «Сходинками Олімпу».

Перший етап експерименту, протягом травня – серпня 2015 року, передбачав проведення низки майстер-класів («Олімпійський путівник», вікторина «Історія Олімпійського руху»), пізнавально-профілактичних («Допоможемо дітям бути здоровими!») та спортивних заходів (Дворовий футбол, «Спортивні канікули», «Веселі старты», «Тато, мама, я - спортивна сім'я», «Сходинками Олімпу», «Секрет успіху», «Дворові Олімпійські ігри»), де було залучено 670 учнів.

Другий етап експерименту, протягом вересня 2015 – лютого 2016 року, передбачав проведення ти же заходів, що на першому етапі та ще активно розпочали реалізацію окремих пізнавально-профілактичних («Ми обираємо здоров'я, ми обираємо життя») та спортивних («День спорту», «Do like Olympions») заходів. Статистичні дані щодо проведених заходів свідчать про стрімке зростання кількості заходів та учнів, що приймали участь в них, зокрема, використовуючи принципи олімпізму вдалося урізноманітнити проведення позашкільних заходів та викликати зацікавленість в них серед учнів.

Порівнюючи статистичні дані проведених заходів протягом травня – серпня 2015 року (перший етап експерименту) та вересня 2015 року – лютого 2016 року (другий етап експерименту) можна прослідкувати зростання кількості усіх проведених заходів та учнів, що приймали участь. Кількість майстер-класів зросла на 4 та на 11 спортивних заходів відбулося більше. Також вперше проводилися пізнавально-профілактичний захід «Ми обираємо здоров'я, ми обираємо життя» та спортивні заходи «День спорту» і «Do like Olympions» на основі ключових ідей олімпізму, які також викликали інтерес та зацікавленість у дітей.

Від початку вересня 2015 до лютого 2016 року було проведено на 16 заходів більше ніж протягом травня – серпня 2015 року, а кількість залучених школярів збільшилася на 1172. Загалом, протягом 2014 року було проведено близько 100 заходів різних типів з учнями загальноосвітніх шкіл, де було задіяні 3389 школярів, а у 2015 році – 5977 учнів прийняли участь у 159 заходах. Зростання кількості проведених заходів, що аналізувалися в рамках експерименту, та кількості учнів, що були задіяні в них свідчить про ефективність впливу засобів олімпійської освіти на удосконалення позашкільної діяльності учнів загальноосвітніх шкіл.

Загалом, завдяки проведеним позашкільним заходам (майстер-класи, спортивні, пізнавально-профілактичні та масові) вдалося обґрунтувати, що система олімпійської освіти потребує подальшої розробки та упровадження в рамках позашкільної діяльності школярів, як важливого засобу залучення дітей до духовно-моральних ідеалів олімпізму, гуманістичних цінностей сучасної культури, посилення їхньої реальної орієнтації на ідеали олімпізму у дусі ключових положень фейр плей. Адже олімпізм втілює в собі своєрідну філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму; пропагує поєднання спорту, освіти та культури для створення способу життя підростаючого покоління, який формується на радості від зусиль, цінності доброго прикладу та поваги до універсальних фундаментальних етичних принципів.

Реалізація позашкільної роботи на основі засобів олімпійської освіти з учнями протягом експериментального дослідження дозволило визначити ключові завдання, що вирішувалися завдяки ефективному використанню ідеалів та цінностей олімпізму, а саме:

- розвиток інтересу в дітей до спорту, Олімпійських ігор та олімпійського руху;
- прагнення учнів бути учасниками олімпійського руху, пропагувати ідеї олімпізму та сприяти його розвитку;
- потреба в систематичних заняттях спортом, прагнення до високих спортивних результатів та участі в олімпійських змаганнях відповідно до принципів «чесної гри»;

-орієнтація на всебічно і гармонійно розвинутого олімпійського атлета, що обирається як ідеал та повною мірою відповідає девізу, сформульованому П'єром де Кубертеном: «Піднесений дух у розвинутому тілі!»;

-потреба в активних заняттях спортом, здоровому способі життя, гармонійному і всебічному розвитку, удосконаленні як фізичних, так і духовних якостей.

ВИСНОВОК. Удосконалення позашкільної роботи завдяки фізичному вихованню та олімпійській освіті повинно сприяти формуванню в учнів інтересу та звички до занять фізичними вправами в повсякденному житті. Цьоефективнийзасіброзвиткусистемицінніснихорієнтаційдитини,їїморальностітареальногоспособужиття,щодаєзмогувиховатилюдинупсихічно,духовноїфізичноздоровимпатріотом,працездатним,толерантним,законослухняним,якийуповсякденн омужиттідотримується правилчесноїгри. Елементи теоретичної інформації та позашкільні спортивно-масові, виховні, культурно-мистецькі та інші заходи значно сприяють зацікавленості учнів у самостійних заняттях спортом, відвідувані спортивних секцій. Використання ідейних принципів системи олімпійської освіти для проведення окремих заходів можна рекомендувати вчителям фізичної культури у школі, вчителям інших предметів, іншим позашкільним організаціям, дитячо-юнацьким спортивним школам, приватним оздоровчим клубам тощо для активно популяризації та впровадження серед учнів різного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика : [навч. посіб.] / В. М. Ермолова. – К., 2011. – 335 с.
2. Куроченко І. О. Організація олімпійського руху / І. О. Куроченко. – Бровари : АНФ ГРУП, 2012. – 276 с.
3. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції „Олімпізм як філософія життя та мислення” / за ред. В. І. Лагно, Т. В. Нагорна, Т. О. Тягло, Л. Г. Кириленко, О. В. Даниско. – Полтава, 2009. – 181 с.
4. Солопчук Д. М. Формування здорового способу життя молодших підлітків у позаурочній фізкультурно-спортивній роботі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Солопчук Дмитро Миколайович ; Інститут проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 216 с.
5. Томенко О. А. Виховання школярів на основі цінностей олімпізму : [метод. рек. для педагогів-організаторів і вчителів] / уклад. О. А. Томенко. – Суми : Видавництво Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2009. – 36 с.
6. Education Kit. Athletes. Interactive and exhibition science. –СІО, The Olympic Museum, Lausanne. – 1st ed. – 2010.
7. Binder, Deanna L. Teaching Values an Olympic Education Toolkit. Laussane: IOC, 2007.
8. Georiadis K. Olympic truce sport as a platform for peace / Georgiadis K., Syrigos A. – Athens; 2009. – P. 27
9. Naul R. Olympism and education: a critical review / Naul Roland // Quest, 2012. – 64:3. – P. 261-264
10. Sukys, S., Majauskiene, D. The attitude towards Olympism values of pupils in schools implementing and not implementing integrated Olympic education Education. Physical Training. Sport, 4 (91), 2013. – P. 46-52

УДК 373.5.015.31:796-056.29

Христова Т.Є.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького, м. Мелітополь*

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Показано, що заняття фізичною культурою за індивідуальною програмою фізичної реабілітації з урахуванням функціональних можливостей та індивідуальних особливостей організму дитини позитивно впливають на розвиток рухових і функціональних можливостей пацієнтів з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Доведено, що застосування індивідуальних комплексних програм фізичної реабілітації збільшило рухову активність (у всіх групах збільшилася кількість дітей із середнім рівнем працездатності на 18-19%), сприяло гармонізації показників фізичного розвитку (у 10-12% дітей-інвалідів ці параметри наблизилися до вікової норми), поліпшило функціональні можливості серцево-судинної системи дітей (у 20-25% нормалізувалася частота серцевих скорочень, на 30-35% зменшилася кількість клієнтів з діастолічною гіпертензією).

Ключові слова: індивідуальна програма фізичної реабілітації, порушення опорно-рухового апарату, діти-інваліди.

Khrystova T.E. Physical culture as a component of rehabilitation of children with disorders of musculoskeletal system

The article shows that physical exercises, worked out according to individual program of physical rehabilitation and based on the child's functionality and individual characteristics, affect positively on the development of motor and functional capacity of patients who have disorders of their musculoskeletal system. The results of research show that means of correction of movement disorders of children suffering with the consequences of children's cerebral paralysis are specially selected sets of physical exercises according to nosologic forms. The experiment involved 30 patients with motor disorders whose age was 4-6 years (Rehabilitation Center of mixed type for disabled and handicapped children of Melitopol Municipal Council in Zaporizhzhya region). It has been proved that the use of the individual complex program of physical rehabilitation has increased the patients' motor activity (the number of children with an average level of efficiency increased in all groups by 18-19 %), it has also contributed to the harmonization of physical development (in 10-12 % of children with disabilities, these parameters have approached the age norm). The mentioned complex program has improved the functionality of children's cardiovascular system (the heart rate normalized in 20-25% of children, there has been noticed a 30-35% reduction in the number of patients with diastolic hypertension as well. The